(כח) כַּמָּה פְּעָמִים (מהר״י ווייל): ו מ״לֹא יִבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ בְּשָׁעַת עֲשִׂיַּת לוּלָב, (כט) אֶלָּא בְּשָׁעַת נְטִילָתוֹ: ז נ״אִם עָשָׂה (טו) [טז] (ל) בֵּית יָד וְנָתַן בּוֹ הַלּוּלָב וּנְטָלוֹ, שַׁפִּיר דָּמֵי, דִּלְקִיחָה עַל יְדֵי דָּבָר אַחֵר שְׁמָהּ לְקִיחָה, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא דָּרָךְ כָּבוֹד. ס״אֲבָל אִם אֵינוֹ דָּרָךְ כָּבוֹד, כְּגוֹן שֶׁנָּתַן הַלּוּלָב (לא) בְּכִלְי וּנְטָלוֹ לֹא יָצָא. ע״וְאִם כָּרַךְ (לב) עָלָיו סוּדָר וּנְטָלוֹ, (לג) פ״אוֹ שֶׁכָּרַךְ [סוּדָר] עַל יָדוֹ וּנְטָלוֹ, יֵשׁ אוֹמְרִים דִּלֹא יָצָא. הַגָּה: (לד) וְנָהֲגוּ לְהַחְמִיר (לה) לְהָסִיר (טז) הַתְּפִלִּין (מהרי״ל (מנהגים)) וְטַבָּעוֹת מִיָּדָם, (לו) אֲבָל מִדִּינָא אֵין לָחוּשׁ הוֹאִיל וְאֵין כָּל הַיָּד מְכֻסֶּה בָּהֶן (אגודה פרק מקום שנהגו (פסחים ס״ נה)): ח צ״יְנַעְנֵעַ (לז) בְּשָׁעָה (יז) [יז] שְׁמְבָרֵךְ. (לח) ק״וְכֵן יְנַעְנֵעַ בְּהוֹדוּ לַה׳, (לט) פַּעַם אַחַת (מ) (וּמְנַעְנְעִים בְּכָל הוֹדוּ שֶׁיֹּאמְרוּ) (טור והרא״ש (פ״ג סי׳ כו)), וּבְהוֹדוּ לַה׳ שֶׁבַּסּוֹף שֶׁכּוֹפְלִים אוֹתוֹ שְׁלִיחַ צִבּוּר וְהַצִּבּוּר, מְנַעְנְעִין שְׁתֵּי פְּעָמִים. וְכֵן ר״בְּאָנָא ה׳ הוֹשִׁיעָה נָּא מְנַעְנְעַ

מ הרא״ש (פ״ד סי׳ ב) מִבְּרַיְתָא מ״ו (ע״א) מַהָא דְּרַב כַּהֲנָא שָׁם לְעִנְיַן סַכָּה. נ שם ל״ז (ע״א) וּבְרַכָּה שָׁם. ס מִימְרָא דְּרַבָּא שָׁם מ״ב (ע״א). ע תוֹסָפוֹת יוֹמָא נ״ח (ע״א ד״ה מין) וּפִסְחִים נ״ז (ע״א ד״ה דכרתי) וּכְתַבוּ הַפְּרָדְכִי בְּפֶרֶק ג׳ דְּסַכָּה (סי׳ תשנ) וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ח ח״ד). פ ר״ן שָׁם (יח. ד״ה לא). צ תוֹסָפוֹת (לו: ד״ה בהודו) וְהָרא״ש (פ״ג סי׳ כו) מִדִּין הַקָּטָן מִשְׁנָה מ״ב (ע״א) וּמִבְּרַיְתָא (ברכות ל.). ק (בְּרָכוֹת ל׳) [סַכָּה לז] (ע״ב). ר מִשְׁנָה סַכָּה ל״ז (שם) וּכְבֵית הִלֵּל.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מוֹלְכוֹ שֶׁיֹּשֶׁל שְׁנֵיהֶם בְּיָדוֹ אַחַת וְאַמְנָם אִפְשָׁר לְקַיֵּם שְׁנֵיהֶם לְשֶׁל בְּזוּעוֹ וְאַחַר כָּךְ בְּיָדוֹ אַחַת אוֹ לְהֶפֵךְ: ז [טו] בֵּית יָד. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֶב, וְעַיֵּן בְּשוּ״ת פְּנֵי אַרְיֵה סִימָן י״א בְּאֹם אָחוּז הָאֶתְרוֹג בְּצַד בְּשָׁעַת בְּרָכָה וּנְטִילָה וּבְגוּף הָאֶתְרוֹג לֹא נָגַע כְּלָל יָצָא דִּלֹא גָּרַע מִכְּרָךְ סוּדָר כוּ׳ וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּהָעֶקֶר בְּגוּף הָאֶתְרוֹג הוּא כוּ׳ אֶלָּא דִּלְכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן שֶׁמָּא יָפַחַ הָעֶקֶר קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא בּוֹ גַּם אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת הַנִּעְנוּעִים כְּדִין עַיֵּן שָׁם: ח [יז] שְׁמְבָרֵךְ. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֶב, וְכָתַב בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן ל״ד בְּמִי שֶׁבִּשְׁעַת הַלֵּל הַבִּיאוּ לוֹ אֶתְרוֹג כָּשֵׁר עַל פִּי הַדִּין לָצֵאת בּוֹ וְהוּא רוֹצֶה לְהַמְתִּין שָׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ אֶתְרוֹג מְהֻדָּר וְיוֹתֵר נָאֶה, וְלְכְאוֹרָה הָיָה נִרְאֶה דִּזְרִיזִין מַקְדִּימִין כוּ׳ וְכֵן כָּתַב בְּמֶנֵּן אַבְרָהָם סִימָן כ״ה (סק״כ) מִיכָּמוֹת דַּף ל״ט (ע״א) שֶׁהוּא מִצְוָה לֹא מַשְׁהִינַן וְכֵן הוּא בְּיַלְקוּט (שמעוני רמז תעד), וְעַיֵּן בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן ל״ה וּלְעֵיל סִימָן (תק״ו) (תכ״ו) (ס״ב) לְעִנְיַן קִדּוּשׁ לְבָנָה וּבְתְשׁוּבוֹת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן קמ״ב. וְכָתַב דְּאֶמְרִינַן בִּיכָּמוֹת (מז:) קַבָּל עָלָיו מִלְּיַן אוֹתוֹ מִיָּד לְאוֹ דַּוְקָא אֶלָּא כָּל שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא מִיָּד כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״שׁ וְהָרַע״ב פֶּרֶק ט׳ דִּטְהָרוֹת (מ״ד) (וְעַיֵּן בְּחוֹ״מ סִימָן ק״צ סָ״ק ק״ד) וּבְתְשׁוּבַת צֶמַח צֶדֶק סִימָן ק״ך כָּתַב הַנִּשְׁבָּע לְשַׁלֵּם מִיָּד זְמַנּוֹ כָּל הַיּוֹם כוּ׳), וְיוֹתֵר מֵאוֹתוֹ יוֹם הָוֵי שהוי

בְּאֵר הֵיטֵב

מִצְמָּאוֹ. שִׁבְּלֵי לֶקֶט (סי׳ שסט): ז [טו] בֵּית יָד. וּכְגוֹן שֶׁכָּל הַלּוּלָב חוּץ מִיָּדוֹ וְאָחֲזוֹ בְּבֵית יָד: (טז) הַתְּפִלִּין. מִשֶּׁם מֹהַרַ״ן לְחַלֵּק תְּפִלִּין קֹדֶם נְטִילַת לוּלָב, מֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק יז): ח (יז) שְׁמְבָרֵךְ. אֲפִלּוּ נוֹטֵל שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הַלֵּל מְנַעְנֵעַ לְכָל הָרוּחוֹת וְאַף עַל פִּי שֶׁיְּחַזֵּר וְיִטְלֶנּוּ בְּשָׁעַת הַלֵּל. רַב לֵוִי בֶּן חָבִיב (סי׳ עט) מֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק יט). יְחַלֵּק הַנִּעְנוּעִים בְּהוֹדוּ לַה׳ כִּי טוֹב קְצָת, וּקְצָת בְּכִי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ, וְכֵן בְּאָנָּא. מַעֲגְלֵי צֶדֶק. וְלֹא יְנַעְנֵעַ בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר הַשֵּׁם. כֹּל בּוֹ (סי׳ עב) הַגְּהוֹת מֵימוֹנִיּוֹת (פ״ז אות ע) דַּרְכֵי משֶׁה (אות ו). וְאִם כֵּן בְּהוֹדוּ יַעֲשֶׂה בְּכָל תֵּבָה נְעִנּוּעַ אֶחָד וּבְאָנָּא בְּכָל תֵּבָה שְׁנֵי נְעִנּוּעִים. וּבְכָל הַנִּעְנוּעִים יְבִיא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְיֻשָּׁב (לד) יָצָא: (כח) כַּמָּה פְּעָמִים. לְהִדּוּר מִצְוָה כְּמִנְהָג אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (דַּף מ״א עַמּוּד ב׳): ו (כט) אֶלָּא בְּשָׁעַת נְטִילָתוֹ. אַף עַל גַּב (לה) דְּמִן הַדִּין הָיָה רָאוּי לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ תֵּכֶף בְּשָׁעַת עֲשִׂיַּת הַלּוּלָב (דְּהַיְנוּ בְּשָׁעָה שֶׁאוֹגְדוֹ), מִכָּל מָקוֹם אֵנַן נָהֲגִינַן לְהַנִּיחַ הַבְּרָכָה (לו) לְכַתְּחִלָּה עַד שָׁעַת נְטִילָה. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קמח סעי׳ י) שֶׁכָּתַב דְּאִם לֹא בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן יוּכַל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ בְּיוֹם שְׁבִיעִי כְּשֶׁנּוֹטֵל הַלּוּלָב: ז (ל) בֵּית יָד. כְּגוֹן שֶׁכָּל הַלּוּלָב חוּץ מִיָּדוֹ, וְאוֹחֵז בְּבֵית יָד הַבּוֹלֵט הַנַּעֲשֶׂה מִן הַסּוּדָר, לֹא הָוֵי חֲצִיצָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין אוֹחֵז הַלּוּלָב בְּיָדוֹ [מֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק יד)]. וְדַעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״כ) הוּא דְּבֵית יָד הוּא לְנַאוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אַף שֶׁאוֹחֵז לְהַלּוּלָב בְּיָדוֹ גַּם כֵּן דָּרְכּוֹ בֵּית יָד, שַׁפִּיר דָּמֵי וְלֹא הָוֵי חֲצִיצָה, אִם לֹא שֶׁנַּעֲשָׂה בְּאֹפֶן שֶׁאֵינוֹ מְהֻדָּר, וְכֵן הִסְכִּים בַּדְּרִישָׁה (סק״א) דְּתִלּוּי בְּאֹפֶן עֲשִׂיָתוֹ עַיֵּן שָׁם: (לא) בִּכְלִי וּנְטָלוֹ וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ הוּא שֶׁל כֶּסֶף, דִּלֹא הָוֵי דָּרְכּוֹ כָּבוֹד כְּשֶׁאוֹחֲזוֹ בִּכְלִי, וְלֹא שְׁמָהּ לְקִיחָה. וְהִסְכִּימוּ כַּמָּה (לו) אַחֲרוֹנִים דְּבִכְלִי יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל עִנְיָן, בֵּין שֶׁאוֹחֲזוֹ (לו) בְּדָפְנֵי הַכְּלִי, אוֹ מִנַּיַּח יָדָיו (לט) תַּחַת שׁוּלָיו, אוֹ אוֹחֵז בְּבֵית יָד שֶׁל הַכְּלִי: (לב) עָלָיו סוּדָר וְכוּ׳. מִשּׁוּם (מ) חֲצִיצָה, וְדַעַת הָרַ״ן (יח. ד״ה לא) מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵי לְקִיחָה תַּמָּה: (לג) אוֹ שֶׁכָּרַךְ סוּדָר. וְהוּא הַדִּין אִם לָבַשׁ בָּתֵּי יָדַיִם עַל יָדָיו, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר דִּין זֶה בִּלְשׁוֹן יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשּׁוּם דַּעַת (מפ) הָרַ״ן (שם) דִּסְבִירָא לַהּ דְּיָצָא דְּבָטֵל לְגַבֵּי הַיָּד, אֲבָל בְּכָרַךְ סוּדָר עַל הַלּוּלָב גַּם לְדַעַת הָרַ״ן לֹא יָצָא דְּלֹא הָוֵי לְקִיחָה תַּמָּה [מֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק טז)], וְעַל כֵּן אִם נָטַל (מג) יַחֲזֹר וְיִטְלֶנּוּ בְּלֹא בְּרָכָה: (לד) וְנָהֲגוּ וְכוּ׳. וּבְשֵׁם הָאֲרִ״י כָּתְבוּ (מג) שֶׁיְּבָרֵךְ תְּחִלָּה בַּסַּכָּה עַל הַלּוּלָב וְאַחַר כָּךְ יַעֲשֶׂה שְׁאָר הַנִּעְנוּעִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: (לה) לְהָסִיר וְכוּ׳. הַיְנוּ שֶׁיְּקַפְּלֵם אֲחוֹרֵי אָצְבָּעוֹ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיַּחֲלֹץ הַתְּפִלִּין לְגַמְרֵי קֹדֶם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לד) פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יג): ו (לה) לְשׁוֹן רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ח ח״ד): (ט) בְּכוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק כה). דִּבְדִיעֲבַד בְּוַדַּאי יָצָא וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הָרַמ״א לְעִנְיַן סַכָּה בְּסִימָן תרמ״א עַיֵּן שָׁם: ז (מ) עַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק טו) וּבְאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא) וּבְחָמֵד מֹשֶׁה (סק״ד) וּבְכִפּוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק כז) וּדְלֹא כְּט״ז (סק״ו): (מ) מִשּׁוּם חֲצִיצָה. וּלְפִי דַּעַת הָרַ״ן (יח. ד״ה לא) מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵי לְקִיחָה תַּמָּה: (מ) דְּהָוֵי לְקִיחָה עַל יְדֵי דָּבָר אַחֵר דְּרָכוֹ בְּזֶה: (מ) דְּמִסְתָּמָא אֵינוֹ לְנַאוֹתוֹ אִם לֹא הֵיכִי דְּיָדְעִינַן שֶׁהוּא לְנַאוֹתוֹ: (מפ) וְכֵן הוּא דַּעַת רַשׁ״י בְּדֶרֶךְ מ״ב דְּבוּר הַמַּתְחִיל דֶּרֶךְ כָּבוֹד עַיֵּן שָׁם: (מג) חַיֵּי אָדָם (כלל קמח סעי׳ י): (מג) אֲפִלּוּ שֶׁטָּעָמוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת הַמִּצְוָה שֶׁמִּיָּד שֶׁקָּם מִן שְׁנָתוֹ בְּסַכָּה תֵּכֶף יִקַּח מִצְוַת נְטִילַת לוּלָב, וְאֲפִלּוּ שֶׁהוּא עַל פִּי סוֹד: (מד) הַבַּ״ח (ס״ז) וְהַשַּׁ״ז (סק״ז) וְהַגְּרַ״א [וְאַף שֶׁהַמֶּגֶן אַבְרָהָם (ס״ק יח) יִשַּׁב דַּעַת הָאֲגָדָה (פסחים סי׳ נה) דִּסְבִירָא לַהּ בָּזֶה דְּבָטֵל לְגַבֵּי הַיָּד הוּא רַק אִם נִסְבֹּר כְּדַעַת הָרַ״ן אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁהֶעְתִּיק הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ מִקֹּדֶם בְּרָכָה סוּדָר דֵּישׁ אוֹמְרִים דְּלֹא יָצָא לֹא סְבִירָא לַהּ כְּשִׁיטַת הָרַ״ן], עַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א דְּדַעְתּוֹ זוֹ הוּא רַק לְדַעַת הָרַ״ן: (מה) אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) וְחַיֵּי אָדָם (שם): ח (מו) אַחֲרוֹנִים: (מו) מֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק יט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מה) כִּי בְּעֵת אֲמִירַת הַשֵּׁם צָרִיךְ לְכַוֵּן וּכְשֶׁיִּטְרֹד בִּנְעִנּוּעַ לֹא יְכַוֵּן: (מה) וְזֶהוּ נֶגֶד הַכְּתָבִים שֶׁהֶבִיא הַמֶּגֶן אַבְרָהָם שֶׁיְּבִיא סוֹף הַלּוּלָב נֶגֶד הַחֲזָה עַל כֵּן יַעֲשֶׂה כָּל אֶחָד כְּמִנְהָגוֹ [בְּכוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לו)]: (נ) פּוֹסְקִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הֲלָכוֹת לוּלָב סִימָן תרנא

קכה. בְּאֵר הַגּוֹלָה

שֶׁתֵּי פְּעָמִים, לְפִי שֶׁכּוֹפְלִים אוֹתוֹ. הַגָּה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים (מא) שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מְנַעְנֵעַ גַּם כֵּן כְּשֶׁיֹּאמַר יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל כּוּ', אֲבָל לֹא בְּיֹאמְרוּ נָא, וְכֵן נָהֲגוּ (הגהות אשיר"י פרק לולב הגזול (סמ) ומהרי"ל (הלכות סוכה סדר הלכות תפלה) ומנהגים (מנהגי מג הסוכות)): **ט** שׁ**הַמְנַעְנֵעַ הוּא** (מב) **שֶׁמּוֹלִיךְ יָדוֹ מִכְּנֶגְדּוֹ וְהָלְאָה וִינַעְנֵעַ שָׁם** ת**שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּהוֹלָכָה וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּהֲבָאָה,** (יח) (טוּרֵף הַלּוּלָב (מג) וּמְכַסֵּכָּס הֶעָלִין בְּכָל נְעִנּוּעַ) (ר"ן פרק לולב הגזול (יח: ד"ה ומכסכס)), **וְאַחַר כָּךְ מַטָּה יָדוֹ לְצַד אַחֵר וְעוֹשֶׂה כֵּן.** א**וְכֵן לְכָל צַד * מֵאַרְבַּע צְדָדִין * וּמַעֲלָה וּמַטָּה.** הַגָּה: (מד) וְהַהוֹלָכָה וְהַהֲבָאָה הִיא עַצְמָהּ הַנַּעְנוּעַ, כִּי מוֹלִיךְ וּמֵבִיא שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְכָל רוּחַ (טור בשם גאון), וּמַטִּין רֹאשׁ הַלּוּלָב לְכָל צַד שֶׁמְּנַעְנְעִין נֶגְדּוֹ, וּכְשֶׁמְּנַעְנְעִין לְמַטָּה הוֹפְכוֹ לְמַטָּה וּמִקְרֵי דֶּרֶךְ גְּדִילָתָן (בית יוסף (ד"ה ומפשטו)), (מה) הוֹאִיל וּמַחֲזִיק אוֹתָן בְּיָדוֹ דֶּרֶךְ גְּדִילָתָן (בית יוסף (עיין דלכי מסה סק"ט)). וְיֵשׁ מְדַקְדְּקִין (יט) [יט] שֶׁלֹּא לַהֲפֹךְ הַלּוּלָב כְּשֶׁמְּנַעְנְעִין לְמַטָּה (מהרי"ל (שם) ובית יוסף (שם) בשם אביו, וכן שמע (דלכי מסה שם) ממורנו הרב ר' שכנא שראה כן ממורנו הרב ר' יעקב פולק, וכן כתב בכתבי האר"י (שער הכוונות דלולב מג הסוכות הקדמה)), וְהַמִּנְהָג כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה, (מו) וְכֵן נִרְאֶה לִי עִקָּר: י (מז) בְּיַקִּיף דֶּרֶךְ יָמִין בְּנַעְנְעוֹ,

ש מֵימְרָא דְּרַבָּא ל"ז (ע"ב) ל"ח (ע"א).
ת תּוֹסָפוֹת (לו: ד"ה כדי) וְהָרא"ש שָׁם בְּשֵׁם הָעֲרוּךְ (ערך נע השני) עַל פִּי הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ג ה"ח).
א הָרא"ש, (שם) וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בְּשֵׁמוֹ.
ב תְּשׁוּבוֹת מַהֲרִי"ל (סי' מ).

בַּאֵר הֵיטֵב

סוֹף הַלּוּלָב נֶגֶד הֶחָזֶה. סֵפֶר כְּנֻסּוֹת (דרושי חג הסוכות הקדמה). וּמַהֲרִי"ל (סדר תפילות חג הסוכות) הָיָה נִשְׁאָר עוֹמֵד בִּמְקוֹמוֹ וּפָנָיו לְמִזְרָח וְכָל הַנְּעִנּוּעִים רַק הָפַךְ יָדוֹ נֶגֶד הָרוּחוֹת וְנֶגֶד הַמַּעֲרָב הֵרִים הַלּוּלָב עַל כְּתֵפוֹ מֵאֲחוֹרָיו עַיֵּן שָׁם: **ט** (יח) **טוּרֵף.** הָאַחֲרוֹנִים הָאֲרִיכוּ בָּזֶה, וְהָעֶלָה הַט"ז (ס"ק יא) שֶׁלְּכְתְחִלָּה רָאוּי לִטֹּל בְּדֶרֶךְ זֶה דְּהַיְנוּ שֶׁנּוֹטֵל הַלּוּלָב וּמוֹלִיכוֹ בְּלֹא נְעִנּוּעַ עַד כְּנֶגְדּוֹ, וְשָׁם עוֹשֶׂה שָׁלֹשׁ תְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת דֶּרֶךְ הוֹלָכָה וַהֲבָאָה, וְאַחַר כָּךְ מֵבִיא אֶצְלוֹ וּמְקָרְבוֹ הַרְבֵּה אֶל גּוּפוֹ בְּלִי נְעִנּוּעַ וְאַחַר הַקָּרוֹב אֶל גּוּפוֹ יְנַעְנֵעַ תְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת כְּמוֹ בְּהוֹלָכָה, וְאַחַר כָּךְ עוֹשֶׂה הוֹלָכָה וַהֲבָאָה בְּלֹא נְעִנּוּעַ כְּלָל שְׁתֵּי פְּעָמִים וְכֵן יַעֲשֶׂה יָדָיו כָּל הַדְּעוֹת עַיֵּן שָׁם. וְהַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"כ) הָעֶלָה שֶׁדֵּי בְּשִׁטּוּרֵף הָעֶלִין בְּשָׁעַת הוֹלָכָה וְכֵן נוֹהֲגִין עַיֵּן שָׁם: (יט) **שֶׁלֹּא לְהַפֵּךְ.** וְכֵן כָּתַב לְקַמָּן (סי' תרעג סק"א) בְּתִשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב וְהֶחְכָּם צְבִי שֶׁהֵבַאתִי שָׁם בְּעִנְיַן מִי שֶׁהִתְחִיל בְּהֲכָנַת נְרוֹת שֶׁל שַׁעֲוָה כוּ' עַיֵּן שָׁם: **ט [יט] שֶׁלֹּא לְהַפֵּךְ.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּשוּ"ת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן כ"ב עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִצְוָה, וּלְעִנְיַן מִילָה נָהֲגוּ עַתָּה כִּוְרִיזִין לְהַקְדִּים מִצַּפְרָא, וּמִכָּל מָקוֹם אִם כַּוָּנָתוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר מֻתָּר לְשַׁהוֹת אֲפִלּוּ זְמַן מְרֻבֶּה כָּל שֶׁנִּדְּאֵי לוֹ שֶׁיָּבֹא לִידֵי מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר דְּזֶה גַּם כֵּן זְרִיז וְעוֹמֵד הוּא לַעֲשׂוֹת מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר וּמַחֲשַׁבְתּוֹ הַטּוֹבָה מִצְטָרֶף לְמַעֲשֶׂה וּרְאָיָה מִיּוֹמָא דַּף (ד') (ר') (ע"ב) הֵיכָא דְּאִיכָּא טְמֵאִים וּטְהוֹרִים כו', וְהַדְּ דְּסִימָן כ"ה (ס"א) הָתָם מַה שֶּׁמְּקַדִּים צִיצִית לְאוֹ מִשּׁוּם דְּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר הוּא כו', וְלָכֵן אִם יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיָּבִיאוּ לוֹ אֶתְרוֹג מְהֻדָּר יוֹתֵר יֵשׁ לְהַמְתִּין עַל מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר, עַיֵּן שָׁם, וְהִשְׁתַּקְּפִי בְּקִצּוּר לְהִתְלַמֵּד מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַיֵּן חָכָם צְבִי (סי' קו) לְעִנְיַן חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְהִבְטִיחוּהוּ שֶׁיֵּצֵא פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה כו' דִּמְסִיּם בָּזֶה בְּמִצְוָה אַחַת שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ הַיּוֹם שֶׁלֹּא מִן הַמֻּבְחָר וּלְמָחָר מִן הַמֻּבְחָר טוֹב לְהַמְתִּין לְמָחָר וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מְעַבְּרִין עַל הַמִּצְוֹת כו' עַיֵּן שָׁם וְהוּבָא לְעֵיל בְּבַאֵר הֵיטֵב סִימָן צ' (ס"ק יא), וְעַיֵּן בְּיֵד אֶלְיָהוּ סִימָן מ"ב שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי שְׁבוּת יַעֲקֹב בָּזֶה וְהִסְכִּים עִמּוֹ, וְשָׁם הֵבִיא גַּם כֵּן הַךְ דִּינָא דְּהֶחְכָּם צְבִי שֶׁהוּא דִּין דְּרַבָּנַן, וְעַיֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּהוֹדוּ הָרִאשׁוֹן: (מא) **שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְכוּ'.** הֵינוּ שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מְנַעְנֵעַ בְּהוֹדוּ וְיֹאמַר נָא, אֲבָל בְּיֹאמְרוּ נָא בֵּית אַהֲרֹן וְיֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי ה' לֹא מְנַעְנֵעַ, (דִּכְשֶׁאוֹמֵר יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל (נפ) הוּא כְּמוֹ הַזְכָּרָה לְצַבּוּר שֶׁיֹּאמְרוּ הוֹדוּ, עַל כֵּן מְנַעְנֵעַ עִמָּהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיֹאמְרוּ נָא שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר (ד') הוֹשִׁיעָה נָא הַשְׁלִיחַ צִבּוּר מְנַעְנֵעַ שְׁתֵּי פְּעָמִים, וּבְהוֹדוּ שֶׁבַּסּוֹף גַּם כֵּן הַקָּהָל וְהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מְנַעְנְעִים שְׁתֵּי פְּעָמִים. וְאִם מִתְפַּלֵּל בְּיִחִידִי (נג) אֵינוֹ מְנַעְנֵעַ אֶלָּא בְּהוֹדוּ שֶׁבְּתְחִלַּת הַהַלֵּל (נג) וּבְסוֹף הַהַלֵּל וּבְאָנָּא ד' הוֹשִׁיעָה נָא. אִם לֹא הֵבִיאוּ לוֹ הַלּוּלָב וּבְאֶמְצַע הַלֵּל הֵבִיאוּ לוֹ מֵתֵר לְבָרֵךְ עָלָיו בֵּין הַפְּרָקִים דְּהַיְנוּ בֵּין מִזְמוֹר לְמִזְמוֹר [חַיֵּי אָדָם (כלל קמח סעי' יב)]: **ט** (מב) **שֶׁמּוֹלִיךְ יָדוֹ וְכוּ' וּמְנַעְנֵעַ שָׁם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּהוֹלָכָה וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר הַהוֹלָכָה עוֹשֶׂה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְכֵן בַּהֲבָאָה כְּשֶׁמֵּבִיא הַלּוּלָב אֶצְלוֹ, עוֹשֶׂה גַּם כֵּן הַנְּעִנּוּעַ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּהַגָּ"ה: (מג) **וּמְכַסְכְּסָם הֶעָלִין.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּסִכּוּס מְעַט, וְהַמְּנַעְנְעִין בְּכֹחַ עַד שֶׁכְּמַעַט שֶׁהַלּוּלָב נִשְׁבָּר עַל יְדֵי זֶה הוּא טָעוּת [חַיֵּי אָדָם (שם סעי' יד)]: (מד) **וְהַהוֹלָכָה וְהַהֲבָאָה וְכוּ'.** הַהַגָּ"ה חוֹלֵק עַל הַמַּחַבֵּר (נה) וְדַעְתּוֹ דְּצָרִיךְ לְהוֹלִיךְ וּלְהָבִיא שָׁלֹשׁ פְּעָמִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב לְקַמָּן, וְהָא דִּכְתַב הֵיא עַצְמָהּ הַנַּעְנוּעַ, (ט) אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין צָרִיךְ נְעִנּוּעַ כְּלָל, דְּהָא כָּתַב לְעֵיל בְּהַגָּ"ה מְכַסְכֵּס הָעֶלִין בְּכָל נְעִנּוּעַ, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה הַנַּעְנוּעִים בְּעֵת שֶׁיְּגַמֵּר הַהוֹלָכָה וְהַהֲבָאָה, אֶלָּא יַעֲשֶׂם בְּעֵת הַהוֹלָכָה וְהַהֲבָאָה גּוּפָא וּבְכִסְכּוּס, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מִקֹּדֶם: (מה) **הוֹאִיל וּמַחֲזִיק אוֹתָם בְּיָדוֹ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר הוֹאִיל שֶׁהַנְּטִילָה שָׁנְטַל אוֹתָם מִתְּחִלָּה בְּיָדוֹ הָיָה דֶּרֶךְ גְּדִילָתוֹ, שׁוּב אֵין מַקְפִּידִין עַל נְעִנּוּעִין שֶׁיִּהְיֶה דֶּרֶךְ גְּדִילָתוֹ, אֲכָל הַמְּדַקְדְּקִין מַחְמִירִין שֶׁלֹּא לַהֲפוֹךְ וְכוּ' מִשּׁוּם חֲשָׁשׁ שֶׁהוּא שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ גְּדִילָתוֹ, וְלֹא דָּמֵי לְכָל שְׁאָר הַנַּעְנוּעִים שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מַטֶּה לְצַדָּדִין וְלֹא מְהַפֵּךְ מַמָּשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה אִם יְהַפֵּךְ יִהְיֶה רֹאשׁוֹ לְמַטָּה וְסוֹפוֹ בְּיָדוֹ, וְעַל כֵּן לֹא יְהַפְּנֵנּוּ אֶלָּא יַשְׁפִּיל הַלּוּלָב לְמַטָּה אַחַר הָעֲלָאָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים: (מו) **וְכֵן נִרְאֶה לִי עִקָּר.** (ס"ק יב) כָּתַב דִּיוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יְהַפְּכֶנּוּ דְּכָזֶה יוֹצֵא יְדֵי הַכֹּל, וְאִי מְהַפְּכוֹ יֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁמָּא אוֹתָהּ דֵּעָה עִקָּר שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ גְּדִילָתוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין הנענועים ס"ג) וּבְחַיֵּי אָדָם (שם) שֶׁכֵּן הוּא נָכוֹן: י (מז) **יַקִּיף דֶּרֶךְ יָמִין בְּנַעְנְעוֹ מִזְרָח דָּרוֹם וְכוּ'.** וְכֵן הֶעְתִּיק בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם) וּבְחַיֵּי אָדָם (שם) דְּכֵן הוּא הַמִּנְהָג הַפָּשׁוּט בִּמְדִינוֹתֵינוּ. וְהַטַּעַם דְּהַחֲכָמִים הִזְהִירוּ אוֹתָנוּ תָּמִיד תִּקֵּן אֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁהוּא בְּיָמִין שֶׁלְּךָ, בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ יָמִין וּשְׂמֹאל לְפָנֶיךָ תִּבְחַר לְךָ הַיָּמִין שֶׁלְּךָ, וְאֵין חִלּוּק בֵּין אֲשֶׁר לְאֵינוֹ אֲשֶׁר [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כא)]. וְעַתָּה אֲסַדֵּר בְּקִצָּרָה סֵדֶר הַנַּעְנוּעִים כְּפִי מַה שֶּׁנָּהוּג בִּמְדִינוֹתֵינוּ. סֵדֶר הַנַּעְנוּעִים לְרוּחוֹת, יַחֲזִיר פָּנָיו לַמִּזְרָח (מז) וְשָׁדְרוֹ שֶׁל לוּלָב לְצַד פָּנָיו וְיַעֲשֶׂה שְׁלֹשָׁה (נמ) הוֹלָכוֹת לַמִּזְרָח וּשְׁלֹשָׁה הֲבָאוֹת, וְהֵינוּ שְׁמּוֹלִיךְ יָדוֹ עִם הַלּוּלָב מִכְּנֶגְדּוֹ וְהָלְאָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, (נט) וְנָכוֹן שֶׁגַּם יְכַסְכֵּס בָּעֶלִין בְּשָׁעַת הוֹלָכָה וַהֲבָאָה, וּבְשָׁעַת הֲבָאָה (ס) יַקְרִיבוֹ הַרְבֵּה אֶל גּוּפוֹ נֶגֶד הֶחָזֶה, וְאַחַר כָּךְ יַסֶּה רֹאשׁ הַלּוּלָב לְדָרוֹם וְיַעֲשֶׂה גַּם כֵּן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הוֹלָכָה וַהֲבָאָה הַכֹּל כְּמוֹ בְּמִזְרָח, אֲבָל אֵין צָרִיךְ לְהַפֵּךְ פָּנָיו לְהַצַּד שֶׁמְּנַעְנֵעַ, רַק יַסֶּה רֹאשׁ הַלּוּלָב לְצַד שֶׁמְּנַעְנֵעַ, וְכֵן לְצַד מַעֲרָב יַסֶּה רֹאשׁ הַלּוּלָב עַל כְּתֵפוֹ, וּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

עוֹשֶׂה הוֹלָכָה בְּלֹא נְעִנּוּעַ עַד כְּנֶגְדּוֹ וְשָׁם עוֹשֶׂה שָׁלֹשׁ תְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת דֶּרֶךְ הוֹלָכָה וַהֲבָאָה וְאַחַר כָּךְ מְבִיאוֹ אֶצְלוֹ וּמְקָרְבוֹ הַרְבֵּה אֶל גּוּפוֹ בְּלִי נְעִנּוּעַ וְאַחַר הַקָּרוֹב אֶל גּוּפוֹ יְנַעְנֵעַ תְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת כְּמוֹ בְּהוֹלָכָה וְאַחַר כָּךְ עוֹשֶׂה הוֹלָכָה וַהֲבָאָה בְּלֹא נְעִנּוּעַ כְּלָל שְׁתֵּי פְּעָמִים וְכֵן יַעֲשֶׂה יָדָיו כָּל הַדְּעוֹת עַיֵּן שָׁם. וְהַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"כ) וְהַמַּרְשִׁים טוּר בְּשֵׁם גְּאוֹן טוֹעָה [הַגְּרָ"א (שם)]: י (מז) בְּיַקִּיף דֶּרֶךְ יָמִין בְּנַעְנְעוֹ, (נפ) טַ"ז (סק"ט): (נג) חַיֵּי אָדָם (כלל קמח סעי' יג): (נד) פָּשׁוּט: ט (נד) הַגְּרָ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נה) וְהָא דְּלֹא כָּתַב הַהַגָּ"ה בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשּׁוּם דְּאֵין מַזְכִּיר בְּמַחֲבַר בְּהָדְיָא שֶׁכָּתַב הוֹלָכָה וַהֲבָאָה פַּעַם אַחַת, וְדִרְכּוֹ כֵּן בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"כ)]: (נו) הַגְּרָ"א [וְכֵן מוּכָח מִדִּבְרֵי מֹשֶׁה (אות ח ועיין אות יא) שֶׁהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ)] וְהַמַּרְשִׁים טוּר בְּשֵׁם גְּאוֹן טוֹעָה [הַגְּרָ"א (שם)]: י (מז) בְּיַקִּיף דֶּרֶךְ יָמִין בְּנַעְנְעוֹ, סֵפֶר הַכַּוָּנוֹת (דרושי חג הסוכות הקדמה ועיין פרי ע"ח שער הלולב פ"א): (נמ) טוּר וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. **וְהִנֵּה בְּבַאֵר הֵיטֵב הֶעְתִּיקוּ דַּעַת הַט"ז (ס"ק יא) **בְּעִנְיַן זֶה [דְּהֵינוּ שֶׁמִּתְחִלָּה**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah